

STATISTIKA INDUSTRIJE

IZVJEŠTAJ O METAPODACIMA ZA INDEKS PROMETA U INDUSTRIJI ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Bosna i Hercegovina

BHAS

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2020. godine

Izdaje: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine,
Zelenih beretki 26, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 33 911 911

Fax: +387 33 220 622

Elektronska pošta: bhas@bhas.gov.ba

Internet stranica: www.bhas.gov.ba

Odgovara: v.d. direktora Vesna Čužić

Pripremili: Fahir Kanlić, Radomir Mutabdžija, Tanja Miovčić

Lektura: Amra Kapetanović

Priprema za štampu (DTP): Larisa Hasanbegović

ESS smjernice za SIMS	INDEKS PROMETA U INDUSTRIJI (ITI)	
1.	Kontakt	
1.1.	Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2.	Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poslovne statistike - Odsjek za industriju i građevinarstvo
1.3.	Kontakt osoba	a) Fahir Kanlić b) Radomir Mutabdžija c) Tanja Miovčić
1.4.	Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za statistiku industrije i građevinarstva b) Viši stručni saradnik c) Viši stručni saradnik
1.5.	Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6.	Kontakt e-mail adresa	fahir.kanlic@bhas.gov.ba , radomir.mutabdžija@bhas.gov.ba , tanja.miovcic@bhas.gov.ba
1.7.	Broj telefona	+387 33 911 946; +387 33 911 993
1.8.	Broj faksa	+387 (33) 220 622
2.	Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1.	Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	29/09/2020
2.2.	Datum posljednje objave metapodataka	29/09/2020
2.3.	Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	29/09/2020
3.	Prezentacija statistike	
3.1.	Opis podataka	Izračunavaju se podaci o indeksu prometa u industriji, prema ekonomskim područjima i oblastima djelatnosti u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti BiH 2010 (u daljem tekstu: KD BiH 2010), prema Glavnim Industrijskim grupama (GIG-ovima), te za Industriju ukupno kako za ukupno, tako i za domaće i strano tržište. Podaci su prikupljeni na osnovu mjesečnog istraživanja o industrijskom prometu (M KPS IND-1). Podaci za BiH se publikuju na nivou ukupno industrije, GIG-ova te ukupno industrijski promet na domaćem i ukupno na stranom tržištu.
		- Klasifikacije ekonomskih djelatnosti BiH (KD BiH 2010) za preduzeća i lokalne jedinice (u potpunosti usklađen sa svim nivoima NACE Rev.2).

3.2.	Klasifikacijski sistem	<p>- Klasifikacija proizvoda po djelatnostima BiH 2010 (KPPD BiH 2010), u potpunosti usklađen sa svim 6 – cifrenim nivoima CPA 2008.</p> <p>- Detaljnija Nomenklatura industrijskih proizvoda BiH (Mjesečni NIP BiH 2018) 8-cifrenog nivoa identična CPA 6- cifrenom nivou (KPPD BIH 2010) (CPA v.2.1), i sadrži detaljnije razrade na nacionalnim agregatima izvorne PRODCOM Liste 2010, ažurirane sa EU PRODCOM Listom 2018.</p> <p>- Glavne industrijske grupe - GIG (EU MIGs 2009 u skladu sa definicijama iz EU Regulative 656/2007)</p>
3.3	Pokrivenost sektora	<p>Obuhvat djelatnosti: Indeks prometa u industriji obuhvata preduzeća i njihove dijelove sa 20 ili više zaposlenih. Također, uključuje i pojedine male biznise, sa 10 ili više zaposlenih, uglavnom u okviru sljedećih područja ekonomskih djelatnosti (područja B i C prema KD BiH 2010 (koja je identična NACE Rev. 2 klasifikaciji), uglavnom vezano za djelatnosti printanja, pekarske djelatnosti, itd. Obuhvaćene su i one jedinice (dijelovi preduzeća) koje ostvaruju industrijski promet, a koje djeluju u sklopu preduzeća koje je klasifikovano u djelatnosti izvan navedenih područja industrije. Ovaj indeks se izračunava na osnovu vrijednosti realizovanog prometa i obuhvata izvještajne jedinice koje predstavljaju aproksimativno 90% dodane vrijednosti na nivou 3-cifre (nivo grane) djelatnosti prema KD BiH 2010. Ovim je pokriveno 1549 izvještajnih jedinica za BiH u 2018. godini koliko je iznosio uzorak odabranih izvještajnih jedinica dok je taj broj za 2019. ukupno 1535 izvještajnih jedinica.</p> <p>Obuhvat po veličini: Ovo istraživanje obuhvata sva preduzeća, fizičke ili pravne osobe sa 20 ili više zaposlenih (nekada i sa 10 ili više zaposlenih) u okviru područja B i C prema KD BiH 2010 (NACE Rev.2). Jedinice su izabrane u uzorak koristeći cut-off. Threshold je niži za neke grane djelatnosti (10 i više zaposlenih) tamo gdje bi obuhvat bio manje od 90% u smislu proporcije dodane vrijednosti na osnovu podataka dobijenih iz godišnjeg istraživanja za Strukturne poslovne statistike.</p>
		<p>Indeksi se izračunavaju agregacijom podataka prometa ostvarenog u referentnom mjesecu. On služi za mjerenje mjesečnih kretanja prometa industrijske proizvodnje koju realizuju industrijska preduzeća/industrijske lokalne jedinice na domaćem i na stranom tržištu. Indeksi prometa u industriji na domaćem tržištu služe za mjerenje mjesečnih kretanja prometa tj. prodaje industrijskih proizvoda realizovanih od strane industrijskih preduzeća i/ili industrijskih lokalnih jedinica na teritoriji Bosne i Hercegovine, dok s druge strane indeksima prometa u industriji na stranom tržištu mjerimo mjesečna kretanja prometa realizovanog od strane industrijskih preduzeća i/ili industrijskih lokalnih jedinica na stranom tržištu tržištu, odnosno izvan teritorije Bosne i Hercegovine.</p> <p>Za svako preduzeće ili lokalnu jedinicu prikupljaju se sljedeće informacije za svaki referentni mjesec:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukupni prihodi od prodaje (promet); - prihod od prodaje (promet) na domaćem tržištu; - prihod od prodaje (promet) na stranom tržištu (izvoz);

3.4.	Statistički koncepti i definicije	Konvencija o računovodstvu: Industrijski promet tokom referentnog (kalendarskog) mjeseca. Vrijednost ukupnog industrijskog prometa, odnosno prihoda od prodaje, je fakturisana vrijednost izvještavanja lokalnih jedinica za proizvode i usluge prodane tokom referentnog mjeseca. On odgovara tržišnoj vrijednosti roba i usluga koje su prodane i isporučene trećim stranama na domaćem i na stranom tržištu u izvještajnom mjesecu. Vrijednost prihoda od prodaje (prometa) u industriji uključuje sve troškove transporta i pakovanja kao i poreze na fakturisane proizvode i usluge izvještajnih jedinica osim poreza na dodatu vrijednost (PDV). Isključena su sva smanjenja cijena, popusti kao i vrijednost vraćene robe. Snižene cijene, popusti i bonusi odobreni klijentima naknadno (npr. na kraju godine) također su isključeni.
3.5.	Statistička jedinica	Izvještajna jedinica: Preduzeća i lokalne jedinice Jedinice posmatranja su preduzeća i lokalne jedinice koje obavljaju industrijsku proizvodnju i vrše prodaju proizvedenih industrijskih proizvoda.
3.6.	Statistička populacija	Ciljana populacija obuhvata sve jedinice posmatranja, tj. sva aktivna preduzeća i njihove lokalne jedinice iz područja B i C u skladu s NACE Rev. 2 (KD BiH 2010) i iznosi 5.817 aktivnih preduzeća i lokalnih jedinica na osnovu podataka dostupnih iz Statističkog poslovnog registra BiH, stanje SPR-a 30.09.2018. godine (napomena: preduzetnici nisu uključeni). Područje B sadrži 217 jedinica, područje C sadrži 5.600 jedinica. 4.600 preduzeća su ona sa manje od 20 zaposlenih u područjima B i C po NACE Rev. 2., stanje SPR-a 30.09.2018. godine. Približno 1.600 preduzeća i KAU su uključeni u izračunavanje ITI-a koji se zasniva na odabranom cut-off uzorku gdje je prag 20 i više zaposlenih osoba, a u posebnim slučajevima i manja preduzeća (s manje od 20 zaposlenih osoba), kako bi se ispunio kriterij 90% dodane vrijednosti na nivou grane djelatnosti. Uzorak je izrađen pomoću SBR u kombinaciji s podacima iz PRODCOM i SBS istraživanja.
3.7.	Referentno geografsko područje	Cjelokupna teritorija BiH (obuhvata dva entiteta - Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska) i Brčko Distrikt. Nije uključen promet jedinica smještenih izvan teritorija Bosne i Hercegovine.
3.8.	Vremenska pokrivenost	Podaci o Indeksima prometa industrijske proizvodnje u BiH proizvode se (po jedinstvenoj metodologiji) i objavljuju od januara 2017. godine u redovnoj mjesečnoj dinamici. Obuhvaćena je mjesečna serija podataka od januara 2010. godine. Dostupni su u obliku izvornih indeksa, sezonski i kalendarski prilagođenih te trend indeksa.
3.9.	Bazni period	Bazni period je prosjek prethodne godine (prosjek 2018. za izračunavanje ITI-a u 2019. godini). Indeksi su objavljeni na prethodnu godinu (chain indeksi) i preračunati su na zajednički baznu godinu (2015 = 100) lančanim povezivanjem. Izvorne serije, sezonski prilagođene, kalendarski prilagođene i trend indeksi za posljednjih 13 mjeseci su objavljeni u odvojenim saopćenjima (2015 = 100).
4.	Jedinica mjere	Indeksi i stope promjene
5.	Referentni period	Referentni period je kalendarski mjesec.

6.	Institucionalni mandat	
6.1.	Pravni akti i drugi sporazumi	<p>- Zakon o statistici BiH / Službeni glasnik BiH BR. 26/04 i 42/04), kao i zakoni o statistici statističkih institucija u entitetima. Agencija za statistiku BiH je odgovorna za prikupljanje podataka, obradu podataka i objavljivanje podataka na državnom nivou (na nivou BiH), kao i za provođenje metodologije u sve tri statističke institucije u BiH na jedinstven način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Višegodišnji statistički programi za BiH (2018 - 2020) i godišnji planovi rada BiH, - Strategija razvoja statistike u Bosni i Hercegovini 2020. godine, - Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat, MMF, UN).
6.2.	Razmjena podataka	<p>Razmjena podataka između zavoda za statistiku iz entiteta (Republički Zavod za statistiku Republike Srpske i Federalni Zavod za statistiku Federacije BiH) i Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine je regulisano Zakonom o statistici, kao i Sporazumom o razmjeni podataka između sve tri statističke institucije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podaci se šalju vanjskim korisnicima - državne institucije u zemlji sto je regulisano Zakonom o statistici i drugim zakonima koji regulišu rad državnih institucija (npr. Direkcija za ekonomsko planiranje, Ministarstvo finansija BiH, Centralna banka BiH, itd.); - Statistički ured Evropske unije (Eurostat); - Vanjski korisnici – međunarodne organizacije kao sto su Statistički odsjek UN-a (UNSD), Međunarodni monetarni fond (IMF), Svjetska banka (WB), World Casting Metal Organization, a razmjena se bazira na njihovim zahtjevima i / ili potpisanim sporazumima; - Drugi korisnici (studenti, akademska zajednica, individualni korisnici itd. u skladu sa posebnim procedurama propisanim od strane Agencije, te zaključenim pojedinačnim sporazumima)
7.	Povjerljivost	
7.1.	Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom, a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23-29) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa. Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike, a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>
7.2.	Povjerljivost – postupanje sa podacima	<p>Dokument pod nazivom „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ sadrži procedure koje osiguravaju tajnost prilikom prikupljanja podataka, obrade i diseminacije - koja uključuje protokole osiguranja pojedinačnih podataka kojima je pristup dopušten, pravila definisanja povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure otkrivanja i spriječavanja naknadne objave, kao i pristup mikro-podacima za potrebe istraživanja.</p> <p>Povjerljivi podaci se ne objavljuju i minimalni broj jedinica za koje se podaci trebaju čuvati u tajnosti u praksi je manje od tri.</p> <p>U slučaju ITI ovo pravilo nije relevantno, jer su samo indeksi objavljeni.</p>

8.	Politika objavljivanja	
8.1.	Kalendar objavljivanja	Kalendar objavljivanja statističkih izdanja se objavljuje unaprijed za cijelu godinu i sadrži detaljne informacije o svim publikacijama planiranim za objavu. Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu na web stranicu (kalendar se objavljuje na web stranici i u pdf formatu). Rok za objavu ITI – je 30. u tekućem mjesecu za prethodni (referentni) mjesec (npr. 30.04. za referentni mjesec mart).
8.2.	Pristup kalendaru objavljivanja	Kalendar objavljivanja za Statistička saopćenja za javnost u BiH za 2019. je dostupan na sljedećem linku: http://bhas.gov.ba/Calendar/?lang=bs
8.3.	Pristup korisnika	Sve publikacije se objavljuju u skladu sa definisanim Kalendarom publikovanja na tačno utvrđeni dan, u 11 sati na web stranici Agencije. Ukoliko će objava saopćenja kasniti, postavlja se obavještenje na web stranici i utvrđuje novi datum/satnica objave. Sve publikacije za korisnike su dostupne u 4 jezičke verzije, i to 3 lokalna jezika i engleska verzija. Korisnici nemaju pristup novim podacima prije njihove zvanične objave na web stranici Agencije niti mogu dobiti pristup podacima ranije. Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav (2), tačka h , i članu 19. stav (2) Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9.	Učestalost diseminacije podataka	Indeks prometa industrije u BiH se diseminira na mjesečnoj osnovi.
10.	Dostupnost i razumljivost	
10.1.	Saopćenja	Saopćenja indeksa prometa u industriji se objavljuju 30. u mjesecu za prethodni mjesec, u skladu sa definisanim datumima objave u Kalendaru publikovanja, u 11 sati na web stranici Agencije: http://bhas.gov.ba/Calendar/Category/18?lang=bs u pdf formatu kao i u papirnoj formi na zahtjev. Objavljuju se sljedeća saopćenja: - Indeks prometa u industriji u Bosni i Hercegovini za mjesec ___ tekuće godine. http://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopstenja/2020/IND_01_2020_04_0_BS.pdf Indeksi su predstavljeni kao gross, kalendaski i sezonski prilagođeni i trend-ciklus serije za BiH za nivo ukupne industrije, GIG-ove i indeks prometa za domaće tržište i strano tržište.
10.2.	Publikacije	- BiH u brojevima – dio „Industrija“ http://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Bilteni/2020/NUM_00_2019_TB_0_BS.pdf
10.3.	Online baza podataka	On-line baza podataka u programu Excel dostupna je na sljedećem linku: http://bhas.gov.ba/data/Publikacije/VremenskeSerije/IND_02.xls
10.4.	Pristup mikro podacima	Mikro podaci se ne diseminiraju i nisu dostupni korisnicima.
10.5.	Drugo	Podaci se dostavljaju Eurostatu koji također objavljuje podatke za Bosnu i Hercegovinu na svojoj web

		stranici.
10.6.	Dokumentacija o metodologiji	Metodološka objašnjenja su dostupna na kraju svakog ITI saopćenja koje je dostupno na web stranici Agencije: http://bhas.gov.ba/Calendar/Category/18
10.7.	Dokumentacija o kvalitetu	Izrada Izvještaja o kvalitetu je u toku.
11.	Upravljanje kvalitetom	
11.1.	Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u <i>Kodeksu prakse evropske statistike</i> (CoP) i implementira smjernice date u <i>Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema</i> (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: <i>Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u</i> : http://bhas.gov.ba/Content/Read/92?title=Kvalitet&lang=bs
11.2.	Procjena kvaliteta	Značaj ITI-a ogleda se prvenstveno za domaće i međunarodne korisnike u smislu ocijene kvaliteta ekonomije zemlje te služi za mjerenje GDP-a u statistici nacionalnih računa (interno). Podaci za ITI su rezultat provođenja istraživanja kojeg prati visoka stopa odgovora izvještajnih jedinica kao i konzistentnost podataka koji se dostavljaju kroz mjesečno istraživanje. ITI se računa i objavljuje za BiH te dostavlja u Eurostat u skladu sa preporučenom međunarodnom metodologijom koja se primijenjuje od strane sve tri statističke institucije u BiH na harmonizovan način. Podaci se publikuju redovno mjesečno, tačno i na isti datum i dostupni su korisnicima. ITI je i međunarodno uporediv jer je proizveden u skladu sa EU i međunarodnim konceptima, definicijama i klasifikacijama. Također, uporediv je i sa vremenske distance i periodike objave te je uporediv sa drugim istraživanjima, prvenstveno sa SBS, PRODCOM i nacionalnim računima. Trenutno se ne izračunavaju indikatori kvaliteta.
12.	Relevantnost	
12.1.	Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: <ul style="list-style-type: none"> – Međunarodni glavni korisnici: Eurostat, MMF, UN/UNECE, OECD, WB; – Domaći glavni korisnici: Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH, Vanjskotrgovinska komora BiH, Centralna banka BiH, Ministarstvo finansija, ostala tijela i institucije vlade; – Ostali korisnici: poslovni subjekti-preduzeća, udruženja poslodavaca, istraživači i studenti, mediji i opća javnost; Interno se ovi podaci koriste u statistici nacionalnih računa za proizvodnju bruto domaćeg proizvoda te za poređenja i kontrole u Strukturnim i Kratkoročnim poslovnim statistikama.
		Agencija za statistiku BiH provodi istraživanje o zadovoljstvu korisnika koje je provedeno zadnji put u 2019. godini. Ukupno je pozvano 118 korisnika da odgovore na upitnik, a 60 korisnika je dostavilo odgovor. Najviše ispitanika posjećuje internet stranicu i povremeno koristi statističke podatke Agencije

12.2.	Zadovoljstvo korisnika	<p>(40%) ili sedmično (15%), u isto vrijeme našu internet stranicu svakodnevno posjećuje 8,3% ispitanika. Najveći broj ispitanika je zainteresiran za statističku oblast demografije (58,3%), zatim statistiku tržišta rada (55%) dok je industrije (26,7%). Izvještaj o provedenom istraživanju je postavljen na web stranici Agencije i dostupan je korisnicima: http://www.bhas.gov.ba/Content/Read/92?title=Kvalitet</p> <p>Glavne potrebe korisnika za podacima odnose se na format obavijesti web lokacije. Naime, u svrhu lakše manipulacije podacima i njihove analize, pdf format priopćenja za javnost nije prikladan za potrebe korisnika i nastoje se objaviti i excel tabele.</p> <p>Indeks prometa u industriji u BiH predstavlja značajan primarni izvor podataka za veliki dio nadležnih tijela koji donose odluke za javni i privatni sektor.</p> <p>Npr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - omogućava bh. vlastima da se pripreme za bilateralne i multilateralne pregovore u okviru trgovinskih sporazuma, - predstavlja važan izvor informacija za statistiku bilansa plaćanja i nacionalnih računa, kao i za ekonomske studije, - pomaže preduzećima da provedu istraživanje tržišta i razviju svoju poslovnu strategiju.
12.3.	Kompletnost podataka	<p>Imajući u vidu zahtjeve iz EU STS Uredbe 1165/98 koja se odnosi na nivo detalja za ITI, kao i dužine vremenskih serija, svi zahtjevi su ispunjeni. Vremenske serije su dostupne od januara 2010. godine na osnovu NACE Rev. 2 (KD BiH 2010) klasifikacije za Ukupno industriju, GIG-ove te područja djelatnosti, kako za domaće tako i za strano tržište.</p>
13.	Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1.	Opća tačnost procjene	<p>S obzirom na vrlo visoku stopu odgovora, cca 98%, ukupna tačnost je veoma dobra. Za sve izvještajne jedinice uzete u uzorak podaci moraju biti popunjeni prije kompiliranja podataka (prozivaju se izvještajne jedinice ili posjećuju, ukoliko i nakon prozivke nije moguće dobiti podatak vrši se imputacija). Isključivanje malih preduzeća ne dovodi do značajnog bilansa u seriji.</p>
13.2.	Greška uzorkovanja	<p>Ne postoji dostupan podatak niti je napravljena procjena greške uzorkovanja jer ju je veoma teško izračunati. ITI rezultati su izračunati primjenom cut-off uzorka.</p>
13.3.	Neuzoračka greška	<p>Obuhvat za ovu statistiku se analizira na godišnjem nivou i na osnovu tih analiza pravi se obuhvat za narednu godinu. Nije moguće kvantificirati grešku obuhvata jer se radi o uzorku koji nije baziran na vjerovatnoći (slučajnom uzorkovanju). S obzirom na visoku stopu odgovora (približno 98%), mali je broj preduzeća (uglavnom mala preduzeća), cca 2% koja ne dostavljaju odgovore (neodgovor jedinice). U slučaju neodgovora jedinice, koriste se sljedeće metode imputacije: na osnovu podataka iz prethodnog mjeseca ili na osnovu podataka o trendu prometa najsličnijih jedinica. U slučaju nedogovora na pojedine stavke iz upitnika, kontaktiraju se izvještajne jedinice putem telefona dok se ne dobiju odgovori. Vrše se provjere podataka primjenom logičkih i matematičkih kontrola prilikom i</p>

		<p>nakon unosa podataka u aplikaciju. Uzorak na velikom broju malih preduzeća (ispod 20 zaposlenih) nije primjenjen zbog velikog opterećenja izvještajnih jedinica kao i visokih troškova provođenja istraživanja. Mikro podaci se automatski provjeravaju tokom unosa podataka u IT aplikaciju s primjenom numeričke i logičke tekuće kontrole, kao i poređenje podataka sa podacima iz prethodnog mjeseca. Za svako preduzeće podaci se porede sa podacima prethodnog mjeseca i istog mjeseca prethodne godine kako bi se pronašla moguća odstupanja. Za teritoriju entiteta, podaci su pod kontrolom entitetskih zavoda za statistiku, a za područje Brčko Distrikta, kontrola je izvedena od strane Agencije za statistiku BiH.</p> <p>Za agregirane podatke, provjera se obavlja od strane različitih osoba, prvo osobe koje su direktno uključene u izračun indeksa, a zatim pojedinačno od strane osoba koje su odgovorne za ITI. Veliki broj tabela se priprema u Excel-u svaki mjesec kako bi se provjerili podaci za svaki entitet, a zatim se vrši provjera podataka za nivo BiH.</p>
14.	Pravovremenost i tačnost objave	
14.1.	Pravovremenost	Prikupljanje podataka se vrši u mjesečnoj frekvenciji. Izvještajne jedinice imaju rok 15. u mjesecu da dostave podatke za prethodni (referentni) mjesec. Eventualno, još dva dana imaju na raspolaganju za ponovni poziv jedinica koje nisu dostavile podatke, kako bi se dobili podaci od svih izvještajnih jedinica. Rok za objavu podataka je T + 30 dana (za nivo BiH) za preliminarne rezultate. Preliminarni rezultati postaju konačni danom objavljivanja saopćenja za naredni mjesec.
14.2.	Tačnost objave	Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja). Svih 12 saopćenja mjesečnog istraživanja kretanja prometa u industriji su objavljeni na dan objave predviđen Kalendarom publikovanja.
15.	Usklađenost i uporedivost	
15.1.	Uporedivost - geografska	S obzirom da se ITI rezultati objavljuju u skladu sa EU STS Regulativom 1165/1998, rezultati su uporedivi sa drugim zemljama (prije svega EU), koje primjenjuju ovu regulativu, metodologiju i odgovarajuće klasifikacije.
15.2.	Uporedivost - vremenska	Indeks prometa u industriji za BiH se izračunava i objavljuje od januara 2017. godine u mjesečnoj periodici koristeći NACE Rev.2 klasifikaciju na ukupnom nivou industrije i GIG-ova, te nivoa ukupno domaće i ukupno strano tržište. U 2019. godini sve ITI serije koje su izračunate na baznu 2010. godinu (2010=100), preračunate su na novu baznu 2015. godinu (2015=100) kako bi se osigurala uporedivost.
15.3.	Usklađenost – kroz domene	Konzistentnost sa godišnjim indikatorima industrijskog prometa je osigurana sa: - Godišnjim istraživanjem PRODCOM-a u kojem su prikupljeni podaci iz većeg broja izvještajnih jedinica (cut-off uzorak izvještajnih jedinica - preduzeća i KAU sa najmanje 10 zaposlenih osoba), pomoću NIP BiH/PRODCOM klasifikacije koja se svake godine ažurira sa važećom PRODCOM Listom. Trenutno, NIP BiH/PRODCOM 2018 koristi EU PRODCOM Listu 2018. Podaci o mjesečnom prometu industrije konzistentni su sa rezultatima PRODCOM istraživanja (varijabla Vrijednost prodatih proizvoda i usluga). - Rezultatima SBS istraživanja. SBS podaci se koriste za poređenje rezultata na godišnjem nivou i

		izračun strukture pondera za nivo grane, oblasti, područja i GIG-ova prema NACE Rev.2. (KD BiH 2010). Konzistentnost ITI podataka se provjerava svake godine sa podacima SBS i PRODCOM istraživanja.
15.4	Usklađenost – interna	<p>Aproksimativno je moguće upoređivati podatke ovog istraživanja i sa podacima iz statistike Nacionalnih računa i u većini slučajeva podaci su konzistentni. Za izračunavanje BiH ITI-a koristi se Laspeyres indeks godišnje povezan putem chain-linkinga. Viši nivoi ITI-a su godišnje povezani korištenjem godišnjeg preklapanja tj. godišnjeg prosjeka godine t-1. ITI se računa chain-linking metodom za nivo razreda, grane, oblasti, područja djelatnosti kao i za nivo glavnih industrijskih grupa (GIG), kao i ukupni nivo NACE Rev.2 Klasifikacije (KD BiH 2010), za nivo ukupnog tržišta te domaćeg i stranog.</p> <p>Desezonirani ITI podaci za BiH su dobijeni korištenjem TRAMO-SEATS metode koja se zasniva na ARIMA modelu korištenjem Jdemetra+ software-a. Sezonskim i kalendarskim prilagođavanjem su dobijene vrijednosti za nivo ukupne industrije, područja i GIG-ove, kako za ukupno, tako i za domaće i strano tržište, koji su koherentni sa podacima iz izvorne (bruto) serije.</p>
16.	Troškovi i opterećenje	Trenutno, podaci o prometu u industriji koji se koriste za izračunavanje ITI-e prikupljeni su pomoću papirnih upitnika što zahtjeva mnogo novca i ljudskih resursa. Podaci se prikupljaju u tri statističke institucije i to Federalni zavod za statistiku FBiH za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, Zavod za statistiku Republike Srpske za područje Republike Srpske i Agencija za statistiku BiH za Brčko Distrikt. Približno 23 osobe su puno radno vrijeme uključene u proces prikupljanja i obrade podataka, te kompilacije podataka na godišnjem nivou. Dodatno, jedan IT stručnjak po instituciji odgovoran je za razvoj i održavanje IT aplikacije (30% svog radnog vremena). Sve tri statističke institucije imaju vrlo visoke troškove štampanja upitnika, poštanske i telefonske troškove. Opterećenost odgovora nije velika, oko 25 minuta za ispunjavanje upitnika po ispitaniku.
17.	Revizija podataka	
17.1.	Revizija podataka - politika	Ne postoji jasno definisana politika revizije izuzev u slučaju greške kada se revidirani podaci označavaju "revidirani/korigovani podatak", kada se daje i objašnjenje svim korisnicima o razlogu revizije/korekcije podataka. To je objavljeno u službenom saopćenju, kao i na web stranici Agencije. Nakon publikovanja korigovanih podataka na web stranici Agencije, ovi podaci se također šalju Eurostatu.
17.2.	Revizija podataka – praksa	<p>Obično, velika revizija se obavlja na način da se predstavnici tri statističke institucije moraju zajedno raspraviti i dogovoriti o novim predloženim statističkim standardima/metodologijama koji će zahtijevati reviziju podataka. Glavne promjene u metodologiji, promjena bazne godine i slično objavljuju se na internetskim stranicama Agencije i entitetskih zavoda za statistiku. Sve promjene metodologije temeljno su objašnjene u saopćenju u rubrici Metodološka objašnjenja.</p> <p>Revizija podataka koja nastaje objavom desezoniranih podataka na podacima (indeksima) prošlih mjeseci se ne objašnjava korisnicima osim u Metodološkom objašnjenju ITI saopćenja. Ove napomene sadrže opis primijenjenih metoda desezoniranja (obim revizije podataka koji su nastali primjenom</p>

		desezoniranja se ne mjeri). Revizije/korekcije podataka u saopćenju koje nastanu zbog grešaka se objavljuju automatski objavom revidiranog/korigovanog saopćenja sa napomenom i objašnjenjem korisnicima šta je razlog revizije/korekcije. Revidirani/korigovani podaci se također šalju Eurostatu istog dana kada su revidirani/korigovani podaci publikovani na web stranici Agencije. Svaki mjesec se objavljuju ITI podaci za prethodni (referentni) mjesec kao preliminarni sa naznačenom napomenom da kod objave ITI podataka za naredni mjesec, preliminarni ITI podaci prethodnog mjeseca postaju konačni. ITI se standardno objavljuje 30. u mjesecu, izuzev u slučaju kada 30. pada u neradne dane ili dane vikenda. U tom slučaju ITI podaci se objavljuju prvi naredni radni dan što je definisano u Kalendaru publikovanja.
18.	Statistička obrada	
18.1.	Izvor podataka	Mjesečno statističko istraživanje: Mjesečno istraživanje o proizvodnji u industriji (M KPS IND-1) je glavni izvor podataka za ITI izračunavanje, koja se provodi na tradicionalan način slanjem papirnih upitnika na teren putem pošte. Istraživanje obuhvata oko 90% ukupne dodane vrijednosti industrije na 3- cifrenom nivou NACE Rev. 2 (KD BiH 2010).
18.2.	Učestalost prikupljanja podataka	Učestalost prikupljanja podataka je mjesečna, sa rokovima do 15. tekućeg mjeseca za prethodni referentni mjesec tokom 2019. godine.
18.3.	Prikupljanje podataka	ITI podaci za BiH se prikupljaju kroz statističko istraživanje M KPS IND-1 koje se provodi poštanskim putem, korištenjem papirnih upitnika. Podaci se prikupljaju putem kantonalnih, odnosno regionalnih ureda entiteta za nivo entiteta i od strane Ekspoziture Brčko Distrikta za teritoriju Brčko Distrikta koja je u nadležnosti Agencije za statistiku BiH.
18.4.	Validacija podataka	Entitetski Zavodi za statistiku vrše unos i validaciju podataka za teritorije entiteta, a za teritoriju Brčko Distrikta to obavlja BHAS. Entitetski zavodi dostavljaju Agenciji, u za to propisanim i usklađenim formama, sve podatke neophodne za kompilaciju ITI-a za nivo BiH. Primijenjuju se cross-checking kontrole nad podacima, uočeni "sumnjivi" podaci se provjeravaju i vraćaju entitetskim zavodima na provjeru. Entitetski zavodi ponovno vrše kontrolu podataka, a ukoliko je neophodno vrše ponovnu prozivku izvještajnih jedinica telefonom ili posjećuju izvještajne jedinice. Ovo je ustaljena praksa već duže vremena što omogućava odsjecima industrije dobijanje kvalitetnih i provjerenih podataka. Validacija obrade podataka se vrši kroz primjenu procedura za automatsku kontrolu podataka, tretman i validaciju svaki mjesec. Proces validacije obuhvata: međuprovjeru (cross cutting), provjeru sa prethodnim podacima itd. Nakon toga vrši se izračunavanje indeksa koji se također provjerava i validira. Sve provjere se vrše kroz web aplikaciju za Industriju. Za potrebe Eurostata kreiran je format koji zadovoljava strukturu formata za dostavu podataka. Za dostavu podataka Eurostatu, format filea razvijen je u IT aplikaciji. Eurostat file je razvijen kao Excel file, kao što je predviđeno GESMES/TS vodičem za korisnike.
		ITI za BiH je Laspeyres lančani indeks koji se dobija korištenjem godišnjeg preklapanja (annual overlap).

18.5.	Kompilacija podataka	<p>Prosjek prethodne godine se koristi kao lančani i bazni period. Kao ponderi za izračun ITI-a koriste se učešća vrijednosti turnovera (prodaje – sales) iz SBS istraživanja, ali i PRODCOM istraživanja s ciljem provjere konzistentnosti podataka. Lančano povezivanje se vrši po nivoima agregiranja, i to: razred, grana, oblast, područje, GIG-ovi i ukupno Industrija prema NACE Rev.2 klasifikaciji (KD BiH 2010), kako za ukupno tako i za domaće i strano tržište. Podaci o prometu (za domaće i strano tržište) se agregiraju sa nivoa razreda na nivo grane za koju se izračunava ITI kao prvi indeks (za domaće i strano tržište), zatim se ITI indeksi većih nivoa agregiranja (oblasti) računaju množenjem indeksa grana sa odgovarajućim ponderima (učešćem vrijednosti prometa svake grane u pripadajućoj oblasti), kako za domaće tako i za strano tržište, i tako redom za nivo područja, GIG-a i ukupno domaćeg i stranog tržišta. Za ukupno tržište, po svim nivoima agregiranja, ITI se računa množenjem ITI indeksa domaćeg i ITI indeksa stranog tržišta sa pripadajućim ponderima (učešćem ovih tržišta u ukupnom tržištu). Indeksi za GIG-ove se računaju na isti način. Struktura (ponderi) vrijednosti prometa za 2018. godinu izračunata je korištenjem posljednjih raspoloživih SBS podataka i korigovana raspoloživim PRODCOM rezultatima. Struktura za domaće i strano tržište dobija se iz podataka PRODCOM istraživanja.</p>
18.6.	Prilagođavanje	<p>Vrši se sezonsko i kalendarsko prilagođavanje izvornih indeksa korištenjem JDemetra+ software-a, verzija 2.2. i TRAMO-SEATS metode (regresiona metoda) zasnovane na ARIMA modelima, a objavljuju se indeksi kao izvorni/neprilagođeni, te indeksi podešeni za sezonsi, kalendarski uticaj i trend. Direktna metoda se koristi u entitetskim statističkim zavodima, a za nivo BiH, koriste se prilagođeni indeksi od entiteta i množe sa fiksnom ponderima (učešćem svakog entiteta u BiH za pojedini nivo agregiranja) tokom pet godina.</p>
19.	Komentar	Nema komentara.